

अनुसूची १

मदिरा तथा वियर उद्योग स्थापनार्थ एवं उद्देश्य थप र क्षमता वृद्धि समेतका लागि अनुमति प्रदान गर्ने सम्बन्धको संशोधित मापदण्ड ।

१. मदिरा/वियर उद्योग स्थापना गर्न पाइने क्षेत्र सम्बन्धमा

- अ) औद्योगिक प्रवर्द्धन बोर्डको १३२ औं बैठकको निर्णयानुसार काठमाडौं उपत्यका एवं अन्य उप-महानगरपालिका एवं नगरपालिकाहरूमा नयाँ मदिरा एवं वियर उद्योग स्थापना गर्न पाइने छैन भनिएकोमा सो लाई यथावत कायम राख्ने ।
तर नवघोषित तथा विस्तारित नगरपालिकाहरूको हकमा औद्योगिक प्रवर्द्धन बोर्डको २१३ औं बैठकको निर्णयानुसार नै नयाँ मदिरा एवं वियर उद्योग स्थापना, पूँजी तथा क्षमता वृद्धि वा उद्देश्य थप गर्न सकिने छ ।
- आ) औद्योगिक प्रवर्द्धन बोर्डको १७६ औं बैठकले “मभौला तथा ठुला स्तरका उत्पादनमूलक उद्योग” अन्तर्राष्ट्रिय सिमानाको ५ कि.मि. बाहिर मात्र स्थापना गर्न पाइने निर्णय गरेको सन्दर्भमा सबै स्तरका मदिरा एवं वियर उद्योगको स्थापना अन्तर्राष्ट्रिय सिमानाको ५ कि.मि. भित्र स्थापना गर्न नपाइने व्यवस्था कायम हुनुपर्ने ।
- इ) औद्योगिक प्रवर्द्धन बोर्डको १९० औं बैठकबाट “लुम्बिनी क्षेत्र संरक्षणको निम्ति निर्मित बाउण्डीको दक्षिण तर्फ भारतीय सिमासम्म र पूर्व पश्चिम उत्तर तर्फ बाउण्डी देखि १५ कि.मि. दुरी भित्र साथै लुम्बिनी भैरहवा कोरिडोर खण्डमा सडकको दायाँ बायाँ ८०० मिटर भित्र कार्बन उत्सर्जन नगर्ने उद्योग बाहेक अन्य नयाँ उद्योग स्थापना गर्न नदिने” भन्ने निर्णय भए अनुसार सो क्षेत्रमा वियर तथा मदिरा उद्योग स्थापना गर्न पाइने छैन ।
- ई) मदिरा तथा वियर उद्योग ऐतिहासिक महत्वका मठ-मन्दिर, अस्पताल, विद्यालय क्षेत्र, राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा नेपाल सरकारले मदिरा वा वियर उद्योग स्थापना गर्न नपाइने भनी तोकेको क्षेत्रभन्दा न्यूनतम ५०० मिटर टाढा हुनु पर्नेछ । मदिरा तथा वियर उद्योग भएको स्थानबाट ५०० मिटर भित्र नयाँ अस्पताल र विद्यालय स्थापना गर्न नदिने व्यवस्थाका लागि सम्बन्धित निकायमा अनुरोध गर्ने ।
- उ) काठमाडौं उपत्यका बाहेकको औद्योगिक क्षेत्रको हकमा औद्योगिक प्रवर्द्धन बोर्डको १३२ औं बैठकको निर्णयानुसारनै मदिरा तथा वियर उद्योग स्थापना गर्न पाउने व्यवस्था कायम राख्ने ।

२. वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन स्वीकृति, उद्योग दर्ता सम्बन्धमा

- अ) मदिरा तथा वियर उद्योग स्थापना गर्न इजाजत प्राप्त व्यक्ति/संस्थाले इजाजत प्राप्त गरेको मितिले १ (एक) वर्ष भित्र कम्पनी, संचालक वा लगानीकर्ताको नाममा उद्योगको लागि आवश्यक जग्गाको स्वामित्व कायम गरि सक्नुपर्नेछ ।
- आ) उक्त जग्गालाई आधार मानेर उद्योगीले उद्योग दर्ता प्रयोजनको लागि वातावरण संरक्षण नियमावली-२०५४ ले निर्दिष्ट गरे बमोजिम १५ दिने सार्वजनिक सूचना प्रकाशन (राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामा) गर्नुका साथै सूचना टाँसको मुचुल्का, छर-छिमेक/संघियारको स्वीकृति सहितको मुचुल्का, सम्बन्धित गा.वि.स. को सिफारिस सहित IEE/EIA प्रतिवेदन सम्बन्धित निकायमा स्वीकृतिको लागि पेश गर्नु पर्नेछ ।
- इ) उद्योगबाट वातावरण तथा जनस्वास्थ्यमा पर्न सक्ने प्रतिकूल प्रभावलाई न्यूनीकरण गर्न ब्रुअरी र डिष्टिलरीको (बोटलिङ सहित) हकमा एकै चाक्लाका न्यूनतम ३ (तीन) हेक्टर र ब्लेण्डिङ/बोटलिङ मात्र गर्ने उद्योगको हकमा एकै चाक्लाका न्यूनतम १ हेक्टर जमिन हुनुपर्नेछ । डिष्टिलरी/ब्लेण्डिङ/बोटलिङ, ब्रुअरी, वाइन, साइडर लगायतका मदिराजन्य पदार्थ उत्पादन गर्ने उद्योग एकै परिसरमा संचालन गर्ने हकमा एकै चाक्लाको न्यूनतम ४ (चार) हेक्टर जमिन हुनुपर्नेछ । तर डिष्टिलरी/ब्लेण्डिङ/बोटलिङ, ब्रुअरी, वाइन, साइडर लगायतका मदिराजन्य पदार्थ उत्पादन गर्ने कारखाना भवनहरु छुट्टा छुट्टै हुनु पर्नेछ ।
- ई) औद्योगिक क्षेत्रमा मदिरा तथा वियर उत्पादन गर्ने हकमा मदिरा तथा वियर उद्योग स्थापना गर्न इजाजत प्राप्त व्यक्ति/संस्थाले इजाजत प्राप्त गरेको मितिले १ (एक) वर्ष भित्र उद्योगको लागि आवश्यक जग्गा भाडामा लिने सम्बन्धमा औद्योगिक क्षेत्रसँग जग्गा भाडा सम्झौता गरी सक्नुपर्नेछ ।
- Common Effluent Treatment Plant भएको औद्योगिक क्षेत्रको हकमा नयाँ मदिरा एवं वियर उद्योग स्थापना गर्न आवश्यक जमिनको क्षेत्रफल सम्बन्धमा औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लिमिटेडको कार्यालयले सिफारीस गरे बमोजिम हुनेछ ।
- उ) उद्योग सञ्चालन पूर्व IEE/EIA मा उल्लेखित Mitigation Measures हरु जडान गरे/नगरेको सम्बन्धमा सम्बन्धित विभागबाट स्थलगत निरीक्षण गर्नु/गराउनु पर्नेछ ।
- ऊ) उद्योग परिसरमा Greenbelt निर्माण गर्नु पर्नेछ ।

३. मदिरा/वियर उद्योगको अनुमति प्रदान गर्ने सम्बन्धमा विशेष व्यवस्था

- अ) मदिरा एवं वियर उद्योग स्थापनाको अनुमति प्राप्त गर्न विभागमा आवेदन साथ रु. ५ लाख धरौटी बापत जम्मा गर्नु पर्नेछ । उक्त धरौटी अनुमति प्राप्त नभएमा वा उद्योगको व्यवसायिक उत्पादन शुरु भएको प्रमाण पेश गरे पश्चात मात्र फिर्ता गरिनेछ । अनुमति प्रदान गर्दा तथा उद्योग दर्ता गर्दा तोकिएका शर्तहरु तथा स्वीकृत मापदण्ड अनुरूप कार्य नगर्ने उद्योगले राखेको धरौटी जफत गर्न सकिनेछ ।